

Archiwum i Muzeum Pomorskiej Armii Krajowej  
87-100 Toruń, ul. W. Garbary 2  
tel.: 65-22-186, e-mail: archAK@um.torun.pl  
REGON 870502736

FUNDACJA GENERALNEJ ELŻBIETY ZAWACKIEJ

# MEMORIAL

*General Marii Wittek*

FUNDACJA GENERALNEJ ELŻBIETY ZAWACKIEJ  
Archiwum i Muzeum Pomorskiej Armii Krajowej  
oraz Wojskowej Służby Polek  
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186  
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl



brak ady.

PWK  
LWP

31-135 Kraków

tel.

Sierż.

**SZUMLICZ** Genowefa

805/WSK



SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

POS/Łódź      Łódź  
SZUMIŁCZ Genowefa

**I. Materiały dokumentacyjne**

I/1 – relacja właściwa ✓ K-9. S. 11

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora v.k.2.8.3

**II. Materiały uzupełniające relację —**

**III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —**

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

**IV. Korespondencja**

**V. Wypisy ze źródeł** [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

**VI. Fotografie** —

## II Relacja

1) Relacja Szymbielz Genowefy sporządzone według schematu  
relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy w II II ACP w l. 1939-1945  
Relacja podpisana 2 data 3 X 1997r.

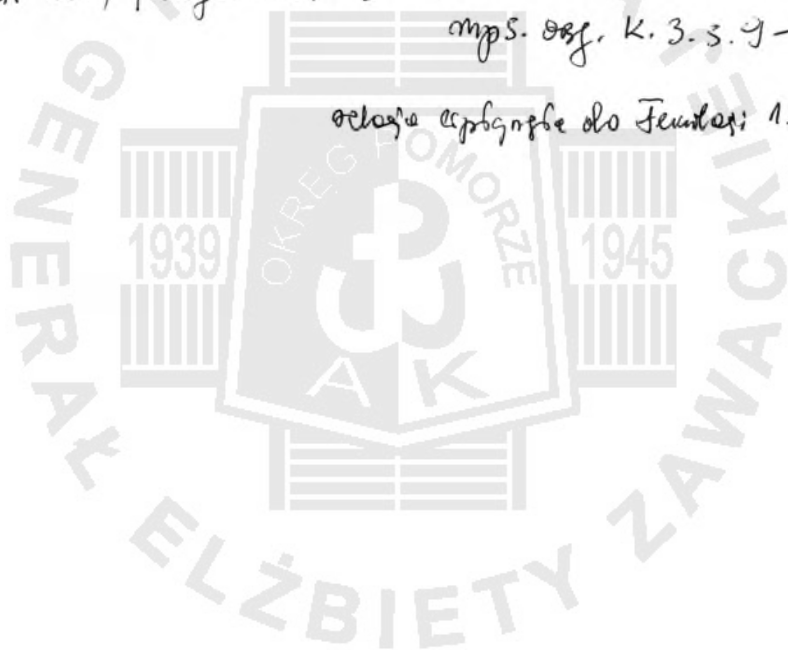
2) Szymbielz Genowefa                      złączona oryg. k. 2-s. 1-4  
Relacja spisana przez Krystynę Łojtomicz, na posied. komisji  
z Krystyną Łojtomicz, Korkis, czerwiec 1999r.

mps. oryg. k. 4. s. 5-8

3) Szymbielz Eugenia Genowefa (1921-2000) samotniczka 7 DP 2  
Artesii WP, przysposobienie, 26 II 2005 Lwów

mps. oryg. k. 3. s. 9-11

relacja archiwalna do Fundacji 12 III 2005r.





3)

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy  
w I i II Armii Wojska Polskiego  
w latach 1939-1945**

Relację można również sporządzić w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu, ale nie rozdzielając opisu na poszczególne punkty.

**I. DANE OSOBOWE**

1. Nazwisko / także panieńskie z datą zmiany /, imiona *Szumlińska Genowefa*
2. Data i miejsce urodzenia / w przypadku wsi podać powiat / *17. XII. 1921r. Hatachówka  
Pow. Zbaraż. Woj. Tarnopol*
3. Imiona rodziców, nazwisko panieńskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej  
*Wojciech i Aniela z d. Niżnik. Ojciec przybył do USA wrócił po wojnie.  
matka pracowała na własnym gospodarstwie.  
i wychowywała dzieci.*
4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu *31-135 KRAKÓW, ul.*

**II. DANE ŚRODOWISKOWE**

1. Wykształcenie / nazwy szkół i lata ich ukończenia /  
*Po demobilizacji średnia szkoła pedagogiczna, ukończona 1950r.  
z dyplomem*
2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem  
*Hatachówka p. Zbaraż, woj. Tarnopol*
3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem / nauka, praca - jaka ?/  
*szkoła podstawowa klasa.*
4. Przynależność do ZHP, PWK, PCK, Związek Młodzieży Wiejskiej, Sodalicja Mariańska  
*Do ZHP, PWK, PCK.*



### III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna.

*Nie brałam udziału.*

### IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji / jakiej ? /

*Nie dotyczy.*

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? / wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu - charakter pracy /

*Nywiezioma wraz z matką i resztą rodziny do ZSRR w lipcu 1940 r. Do Kraśnojarskiego Kraju - Taurski.*

*Pracowałam przy wyrębie lasu w Tajdze.*

*Kiedy Niemcy napadli na ZSSR z pewną grupą Polaków i przy pomocy osób drugich udało mi się dostać do Zbaraża w marcu 1944 r.*

2. Moja droga do wojska polskiego / mobilizacja, zaciąg ochotniczy /

*Kiedy znalazłam się w Zbarażu 1944 r., była ogłoszona mobilizacja kobiet do Wojska Polskiego (polek), zgłosiłam się do punktu mobilizacyjnego 1.06.1944 r.*

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania.

*Od 1.06.1944 r. - 14.03.46 r.*

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

*Punkt zbierczy (tak nazywano) w Lepuzorniej koło Zbaraża. W tym czasie - ze Zbaraża transport kolejowy do Żytomiereża w ZSSR. Zakwaterowanie w budynku po byłym niemieckim z 8-ścianą przetrzechnych przycech. I tu (nie) udało mi się przeżyć nawet niemieckich samolotów i silne bombardowanie, wiele ciężkim uciekło, brenny zostały otwarte na oścież w strzech i penikar. Następnego dnia przemasz do Lenkowa K / Żytomiereża, zakwaterowanie w jakichs potężnych stojących w Lenkowie przyproszadzone 10 dniowym zapangem po bombardowaniu i zorganizowanie odd Polony (pokazowy) dla zastraszenia przed niemieckimi*

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku

*W Lenkowie przyproszadzone 10 dniowym zapangem po bombardowaniu i zorganizowanie odd Polony (pokazowy) dla zastraszenia przed niemieckimi*

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku / szkoły, kursy, itp. /

*W Zbarażu przydzielona do szkolenia pielęgniarek: sanitarnych, po ukończeniu kursu do 26 pułk artylerii przeciwlotniczej*

7. W jakich bitwach brała udział / miejscowość, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i kiedy ? /

*Udział w 7-mej Dyw. Piechoty jako pielęgniarka z 26 pułk artylerii przeciwlotniczej Armii Wojska Polskiego brałam udział w całym etapie bojowym, od Warszawy w Szwetach, Praga, Oreska i t.d.*



8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data / *ANONS na kaprala 18. VII. 1945r. zdemobilizowana 14.03.1946r. ANONS na st. kaprala 25.09.68r. na plutonowego 4.12.1983r i na sierżanta 1988r.*

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne  
*medale za Warszawę, Odrę, Nysę, Bałtyk, za Berlin oraz inne nie nazwane  
J. Krzyż Kawalerski.*

**V. ŻYCIORYS POWOJENNY**

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ służby wojskowej na życie powojenne.

*Dokształcałam się pracując jako bibliotekarka w Szpitalu Wojskowym w Krakowie (ul. Krakowska 5). Poszukiwałam rodziny! Odnalazłam 2-ech braci, rannych na froncie, tutajcyer, się po szpitalach i umierających. Potem udało mi się osiągnąć matkę i siostrę z syberii. Życie było b. trudne. Okazało się, że otowienie stał się już nikomu nie potrzebny. Bardzo trudno było o mieszkanie, byłam bezpartyjną, miał się w tym okresie nik lieryt. To był wielki kosmar.*

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska. *Bardzo dużymi. Poszukiwanie rodziny, pomoc ciężko rannym braciom, b. skromne zarobki i brak mieszkania oraz dokształcanie się. Hysterijny tyfus w tym okresie w warunkach p. brack se odwieży itd. To jest trudno opisać i opowiedzieć, a jeszcze trudniej uwierzyć iż żyję.*

3. Obecne źródło utrzymania / emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta rolna, renta wdowia, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa / *Emerytura z ogólnego stanu zdrowia, nigdy nie otrzymaliśmy rekompensaty za porzuceniowy majątek na wojennym*

4. Obecny stan zdrowia *Bardzo źły, nie mogę chodzić, zastępnie sama nie mam pomocy, mieszkam we współnym mieszkaniu.*



5. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzystała z oddanej służby zdrowia

6. Czy była represjonowana po wojnie / sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo, okoliczności, data, miejsce /

Tak wiele razy byłam przetrzymywana przez UB. byłam przetrzymana do UB. oraz przetrzymano do domu. To był sprawa dowódcy z mojej Dywizji, który był aresztowany po śmierci Świerczewskiego, byłam szantażowana przez wiele lat.

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególniejsze sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich wykształcenie, zawody, zajmowane stanowiska.

Mama i siostry ścigałam z Syberii. Matka była przy mnie wtedy jedynym i wspólnym pokojem. zmarła rok przed powrotem ojca ze USA. Bracia walczyli na froncie, umierali i przetrzymali po wielu szpitalach i dołach.

To był jeden śmiertelny koszmar, którego jest trudno opisać nie mogę myśleć do tego wrócić po prawie 60 ciałach.

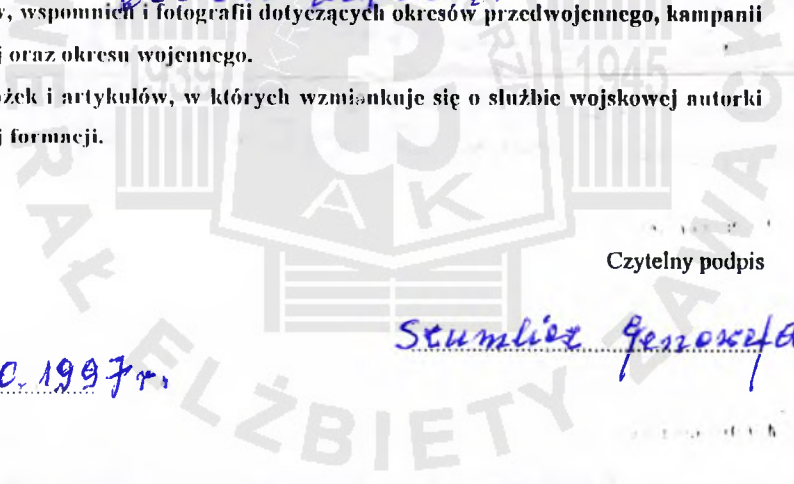
Pożądane załączenie:

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego.
- wykazu książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki relacji i o jej formacji.

Czytelny podpis

Stumliet Gersoneta

Data 03.10.1997r.



SZUMLICZ Genowefa (Eugenia)

Ur. 17.12.1921r. w Wałachówce k/Zbaraża (Ochrzczona jako Eugenia, dowód osobisty podaje imię - Genowefa).

Córka Wojciecha i Anieli z d. Niżnik. Ojciec - technik mechanik, w latach 20-ych wyjechał do Ameryki celem zarobkowania na utrzymanie licznej rodziny. Do kraju wrócił w 1958r., zm. w 1964r. Matka zajmowała się domem i dziećmi, zm. w 1957r.

Rodzeństwo: Józefa - ur. w 1906r., zmarła w Polsce po powrocie z Syberii w 1948r.; Franciszek - ur. 1910r., rolnik, żołnierz brał udział w kampanii 1939r., wywieziony na Syberię, tam w 1943r. powołany do WP - podoficer, ciężko ranny - stracił rękę. Żonaty, 2 dzieci. zmarł w 1956r.; Maria - ur. w 1920r., zamężna, zm. 1996r. w Zielonej Górze; Marian - ur. w 1923r., wywieziony na Syberię, tam w 1943r. powołany do WP, podoficer, dowódca plutonu piechoty, ciężko ranny. Żonaty, 5 dzieci, zmarł w 1980r.

Genowefa Szumlicz przed wojną ukończyła 7 klas szkoły powszechnej, w tym czasie należała do ZHP. Po wojnie ukończyła szkołę pielęgniarstwa w Krakowie (ul. Kopernika).

W 1940r. została wywieziona na Syberię z matką, braćmi oraz siostrą Józefą i jej mężem: Krasnojarskij Kraj, Dauriskij Rejon, Przysiółek Jermajewo. Wraz z braćmi i szwagrem pracowała w lesie przy wyrębie drzewa. Była to całodzienna praca o głodzie - (gotowali zupę z trawy). O tworzeniu się wojska polskiego w 1942r. wiedzieli tylko z rozmów, docierały do nich tylko pogłoski, gazet nie mieli. Z tamtych stron nikt nie jechał do wojska organizowanego przez gen. Andersa.

W 1943r. do wojska zostali powołani jej bracia i szwagier. Listy mobilizacyjne otrzymali z NKWD. Taki sam list otrzymała też G.SZ. na początku 1944r. Cieszyła się tym powołaniem choć nie była pewna czy dostanie się do wojska polskiego, bo kazano jej zgłosić się w Moskwie. Zamiast jednak do Moskwy udało jej się dojechać do Zbaraża do ciotki. Zgłosiła się tam do komisji poborowej w czerwcu 1944r. - jakoś nikt nie pytał dlaczego tu, a nie w Moskwie i dlaczego minęło kilka miesięcy od chwili otrzymania przez nią powołania.

Otrzymała przydział do I Armii WP do lotnictwa, do organizującego się punktu sanitarnego. Dowódcami byli Rosjanie, jej bezpośredni dowódca lekarz był również Rosjaninem. Jego stosunek do niej



11/16

i do polskich żołnierzy był bardzo dobry i życzliwy. Została tam skierowana na kurs sanitarny, który trwał 2 miesiące. Z tą jednostką dotarła do Chełma. Tam otrzymała nowy przydział do sztabu II Armii WP, 7 DP, punkt sanitarny, jako sanitariuszka. Dowódcą 7 DP był gen. Kazimierz Więckowski, w jego sztabie byli Rosjanie, tylko dwóch adiutantów było Polakami.

Jako sanitariuszka przeszła szlak bojowy 7 DP. Brała udział w walkach frontowych, zbierając rannych z pola bitwy i udzielając im pierwszej pomocy. Najpierw byli pod Warszawą, przeżywając tragedię jej Powstania, potem walczyli nad Odrą i Nysą, pod Wrocławiem, wreszcie dotarli pod Pragę (Czechy), gdzie zastał ich koniec wojny. W czasie walk punkt sanitarny był rozrzucony po wszystkich jednostkach: na jedną sanitariuszkę przypadało 80 żołnierzy. Zdemobilizowana została w 1946r.

✓ Dowódcą 7 DP, gen. Więckowski, nie był dobrze notowany przez NKWD. Był on przedwojennym pułkownikiem, hrabią, bardzo pobożny. NKWD aresztowało dwóch jego adiutantów Polaków. Prawdopodobnie chcieli zlikwidować również generała, co przypadkowo podsłuchiła ✓ G. Sz. Ostrzegła go. Generał w tej sprawie zwrócił się do dowódcy II Armii WP - gen. Karola Świerczewskiego, co prawdopodobnie ustrzegło go od losu adiutantów.

Po zakończeniu działań wojennych sztab został skierowany do Krakowa, a gen. Więckowski mianowany dowódcą Okręgu Krakowskiego.

Razem ze sztabem w Krakowie znalazła się G. Sz., zamieszkała przy ul. Bronisławy.

G. Sz. zapisała się do Szkoły Pielęgniarskiej i podjęła pracę w Szpitalu Wojskowym na ul. Wrocławskiej. Najpierw wykonywała różne prace, potem po ukończeniu szkoły przez 10 lat pracowała jako pielęgniarka.

W tym samym budynku co G. Sz. mieszkał również gen. Więckowski. Żonę i starszego syna stracił w Powstaniu Warszawskim, odnalazł tylko młodszego syna, który z nią zamieszkał. W 1947 r. zdarzyło się, że zachorowała gospodyni prowadząca jego dom. G. Sz. została poproszona o zorganizowanie przyjęcia, na którym był obecny gen. Karol Świerczewski. Była świadkiem rozmowy między obu generałami, której tematem była planowana inspekcja w Bieszczadach, gdzie w owym czasie działała UPA. Gen. Więckowski proponował, że najpierw pojedzie sam dla rozeznania sytuacji, a potem pojedą już razem na normalną inspekcję. Wywołało to ostry sprzeciw gen. Świerczewskiego

Nazajutrz wyjechali. Do Krakowa powrócił sam gen. Więckowski. Gen. Karol Świerczewski zginął od kul UPA.

Szczegóły zdarzenia G. Sz. usłyszała od samego gen. W.

W/g tego co zapamiętała pierwsza kula trafiła generała K. Świerczewskiego kiedy siedział w samochodzie. Już więc rannego gen. W. wyciągnął go z niego i ulokował pod osłoną jaru. Wówczas padły następne strzały, z których dwa trafiły w rannego. Gen. W. nie został nawet draśnięty. Po powrocie do Krakowa został aresztowany, wywieziony do Moskwy, tam przesłuchiwany i więziony, zdegradowany do stopnia żołnierza. Wrócił do Polski po 5 latach. (Przeniósł się do Warszawy i kiedy przechodził na emeryturę otrzymał uprawnienia kombatanckie jako generał.)

Śmierć gen. Świerczewskiego również dotkliwie odczuła G. Szumlicz. Przez 5 lat była wielokrotnie wzywana na przesłuchania, nieraz 2 razy w tygodniu. Przesłuchiwało ją NKWD: Rosjanie i osoby pochodzenia żydowskiego. Choć jej nie bili, te odbywały się one w atmosferze psychicznego terroru, pod gotowymi do strzału pistoletami. Opiekowała się też synkiem gen. W. - Bogusiem, którego jednak była zmuszona umieścić w internacie w Warszawie - jej pensja oraz obciążenia rodzinne nie pozwalały na utrzymywanie chłopca. Tymczasem mieszkanie po gen. W. zajął gen. Mosur. Był on ożeniony z Rosjanką i miał z nią 2 dzieci. Brat jej był burmistrzem w Koszalinie i kiedyś ich odwiedził. Przy okazji poznał G. Sz. i koniecznie chciał się z nią ożenić, (w Rosji miał 5 dzieci). Jej odmowa wywołała oburzenie gen. Mosura i jego żony, groził jej nawet siekierą. W tej sytuacji pomogli jej przełożeni ze Szpitala Wojskowego: lekarz ze Lwowa - dr Świątnicki na jej korzyść zrezygnował z przysługującego mu pokoju na ul. Batorego. Szybko załatwiono przydział z używalnością kuchni i sanitariatów. Mieszka tam do dziś, tj. od 52 lat.

Współlokatorem był przedwojenny prokurator Stanisław Horodyski, pracował jako radca prawny w jakimś przedsiębiorstwie. Współżycie było bardzo dobre.

Po 10-ciu latach pracy w Szpitalu Wojskowym G. Sz. przeniosła się do Kliniki Położniczej na ul. Kopernika, gdzie pracowała jako pielęgniarka na oddziale wcześniaków (2 lata), potem pracowała przez 10 lat w Zakł. Ośrodka Zdrowia wszystkich Klinik. Równocześnie podjęła pracę w Spółdzielni Lekarskiej (Rynek Gł. 37), gdzie pracowała aż do emerytury, na którą przeszła w 1978r.



Genowefa Szumlicz nigdy nie wyszła za mąż. Po zakończeniu wojny odnalazła i zciągnęła do Polski matkę, z którą mieszkała do końca jej życia, tj. do 1957r. W szpitalach wojennych odnalazła ciężko rannych braci i szwagra, którymi się zaopiekowała, jak również siostrą, która z matką wróciła z Syberii i zmarła w 1948r. W latach 50-ych odnalazła również ojca, który w 1958 roku powrócił do kraju, zamieszkał z nią, zmarł w 1964r.

Dziś z jej rodzeństwa nikt już nie żyje, a w Krakowie nie mieszka żadne z ich dzieci. Kontakt utrzymuje z nią tylko jeden bratanek - Czesław Szumlicz, zam. w Zielonej Górze.

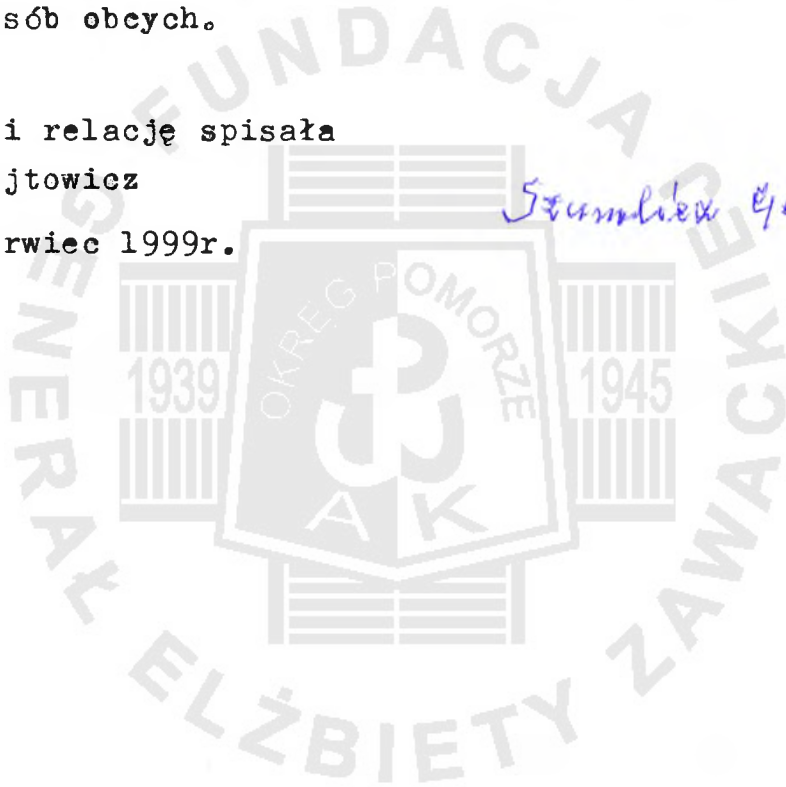
W 1997r. przeszła operację amputacji nogi. Jest samotna i zdana na opiekę osób obcych.

Rozmawiała i relację spisała

Krystyna Wojtowicz

Kraków, czerwiec 1999r.

*Szumlicz Genowefa*



**SZUMLICZ EUGENIA GENOWEFA (1921 – 2000), sanitariuszka 7 DP 2.**

Armii WP, pielęgniarka

Urodziła się 17 grudnia 1921r. w Wałachówce k/Zbaraża (została ochrzczona jako Eugenia, w dowodzie osobistym jej imię podawano jako Genowefa). Córka Wojciecha, technika mechanika i Anieli z d. Niżnik. Miała rodzeństwo: Józefa (1906-1948), Franciszek (1910-1956), Maria (1920-1996) i Marian (1923-1980). W latach 20-ch ojciec wyjechał do Ameryki celem zarobkowania na utrzymanie licznej rodziny. Matka zajmowała się domem i dziećmi.

Genowefa ukończyła 7 klas szkoły powszechnej, w tym czasie należała do ZHP. W 1940 roku z matką, braćmi oraz siostrą i jej mężem została wywieziona na Syberię do przysiółka Jermajewo – Dauriskij Rejon, Krasnojarskij Kraj. Razem z braćmi i szwagrem pracowała w lesie przy wyrębie drzewa. Praca była całodzienna o głodzie, zupełnie gotowali z trawy. O tworzeniu się wojska polskiego organizowanego przez gen. Andersa wiedzieli tylko z pogłosek, gazety do nich nie docierały, z tamtych stron nikt wówczas nie pojechał do wojska.

W roku 1943 jej bracia i szwagier otrzymali z NKWD listy mobilizacyjne. Na początku 1944r. taki sam list otrzymała Genowefa. Cieszyła się tym powołaniem, choć nie była pewna czy dostanie się do polskiego wojska, bo kazano jej zgłosić się w Moskwie. Zamiast jednak do Moskwy udało jej się dotrzeć do Zbaraża, gdzie mieszkała jej ciotka. W czerwcu 1944r. zgłosiła się do komisji poborowej. Szczęśliwie nikt nie zapytał dlaczego w Zbarażu, a nie w Moskwie i to po kilku miesiącach. Otrzymała przydział do lotnictwa 1. Armii WP, do organizującego się tam punktu sanitarnego. Dowódcami byli Rosjanie, jej bezpośrednim dowódcą był lekarz, również Rosjanin. Jego stosunek do niej i wszystkich polskich żołnierzy był bardzo życzliwy. Przeszła dwumiesięczne szkolenie sanitarne i z tą jednostką dotarła do Chełma. W Chełmie otrzymała nowy przydział do 7 DP 2. Armii WP. Dowódcą 7 DP był gen. Kazimierz Więckowski. W jego sztabie byli sami Rosjanie, tylko adiutantami było dwóch Polaków.

Jako sanitariuszka przeszła szlak bojowy 7 DP. Brała udział w walkach frontowych, zbierając rannych z pola bitwy i udzielając im pierwszej pomocy. Stacjonując pod Warszawą przeżywała tragedię Powstania, potem brała udział w walkach nad Odrą i Nysą, pod Wrocławiem. Ze swą jednostką dotarła pod Pragę w Czechosłowacji, gdzie zastał ją koniec wojny. W czasie walk punkt sanitarny był rozrzucony po wszystkich jednostkach, jedna sanitariuszka przypadała na 80-ciu żołnierzy. Zdemobilizowana została w 1946r.

Dowódca 7 DP gen. K. Więckowski nie był dobrze notowany przez NKWD. Był hrabią, przedwojennym pułkownikiem, przy tym bardzo pobożny. Aresztowali jego dwóch adiutantów i zamierzali również aresztować generała. Przypadkowo podsłuchiwała to Genowefa i ostrzegła go. Generał w tej sprawie zwrócił się do dowódcy 2. Armii WP, co prawdopodobnie ustrzegło go od losu adiutantów.



Po zakończeniu działań wojennych sztab został skierowany do Krakowa, a gen. K. Więckowski mianowany dowódcą Okręgu Krakowskiego. Razem ze sztabem Genowefa znalazła się w Krakowie, gdzie zamieszkała przy ul. Bronisławy. Zapisła się do Szkoły Pielęgniarskiej i podjęła pracę w Szpitalu Wojskowym na ul. Wrocławskiej. Początkowo wykonywała różne prace pomocnicze, a po ukończeniu szkoły przez 10 lat pracowała jako pielęgniarka.

Przy ul. Bronisławy, w tym samym budynku co Genowefa mieszkał gen. K. Więckowski. Żonę i starszego syna stracił w Powstaniu Warszawskim, odszukał młodszego syna i z nim zamieszkał. W roku 1947 zachorowała gospodyni prowadząca dom generała. Genowefa została przez niego poproszona o zorganizowanie przyjęcia, w którym uczestniczył gen. Karol Świerczewski. Podczas tego przyjęcia była świadkiem rozmowy obu generałów dotyczącej planowanej inspekcji w Bieszczadach, gdzie w owym czasie działało UPA. Gen. Więckowski zaproponował, że najpierw pojedzie sam dla rozeznania sytuacji, a potem pojedą już razem na normalną inspekcję. Propozycja wywołała ostry sprzeciw gen. Świerczewskiego. Następnego dnia wyjechali. Do Krakowa wrócił sam gen. Więckowski, gen. Karol Świerczewski zginął od kul UPA.

Szczegóły zdarzenia Genowefa usłyszała od gen. Więckowskiego. Według tego co zapamiętała pierwsza kula trafiła w gen. Świerczewskiego kiedy siedziała w samochodzie. Gen. Więckowski rannego wyciągnął z samochodu i umieścił pod osłoną jaru. Wówczas padły jeszcze dwa celne strzały. Gen. Więckowski nawet nie został draśnięty. Po powrocie do Krakowa został aresztowany i wywieziony do Moskwy. Przez 5 lat był przesłuchiwany i więziony, został zdegradowany do stopnia szeregowca. Po powrocie do Polski przeniósł się do Warszawy, jednak kiedy przechodził na emeryturę uzyskał uprawnienia kombatanckie jako generał.

Śmierć gen. Świerczewskiego również dotkliwie odczuła Genowefa. Przez 5 lat była wielokrotnie wzywana przez NKWD na przesłuchania, nieraz dwa razy w tygodniu. Przesłuchującymi byli Rosjanie i osoby pochodzenia żydowskiego. Choć jej nie bili, to odbywały się one w atmosferze psychicznego terroru, pod gotowymi do strzału pistoletami. Zaopiekowała się Bogusiem - synem gen. Więckowskiego. Z uwagi jednak na jej warunki rodzinne i niską pensję była zmuszona umieścić chłopca w internacie w Warszawie.

Mieszkanie po gen. Więckowskim zajął gen. Mosur. Był on ożeniony z Rosjanką, jego szwagier był burmistrzem w Koszalinie i kiedyś ich odwiedził. Przy okazji tej wizyty poznał Genowefę. Mimo, że w Rosji posiadał żonę i 5-ro dzieci koniecznie chciał się z nią ożenić. Jej odmowa wywołała oburzenie gen. Mosura i jego żony, groził jej nawet z siekierą w ręku. W tej sytuacji pomogli jej przełożeni ze Szpitala Wojskowego. Lekarz ze Lwowa dr Świątnicki na jej korzyść zrezygnował z przydzielonego mu pokoju na ul. Batorego 9. Szybko załatwiono formalności (mieszkała tam do śmierci).

Po 10-ciu latach pracy w Szpitalu Wojskowym przeniosła się do Kliniki Położniczej na ul. Kopernika, gdzie pracowała 2 lata na oddziale wcześniaków,

potem przez 10 lat w Zakładowym Ośrodku Zdrowia wszystkich klinik. Równocześnie podjęła pracę w Spółdzielni Lekarskiej (Rynek Gł. 37), gdzie pracowała do emerytury, na którą przeszła w 1978r.

Genowefa Szumlicz nigdy nie wyszła za mąż. Po zakończeniu wojny odnalazła i sprowadziła do Polski matkę z siostrą Józefą. Matka mieszkała z nią do końca życia (zm. 1957r.). W szpitalach wojennych odnalazła ciężko rannych braci: Franciszka – rolnik, uczestnik kampanii wrześniowej w 1939r., podoficer WP, podczas działań wojennych stracił rękę i Mariana – podoficer WP, dowódca plutonu piechoty oraz szwagra Tryfona Turańskiego, męża Józefy. W latach 50-ych odnalazła również ojca, który w 1958 roku powrócił do kraju i z nią zamieszkał (zm. 1964r.). Przez całe życie była podporą i opiekunką rodziny, przyjaciół i znajomych. W 1997r. przeszła operację amputacji nogi, była samotna i zdana na opiekę osób obcych. Pomagał jej i utrzymywał z nią kontakt bratanek Czesław, syn Franciszka zamieszkały w Zielonej Górze.

Zmarła w Krakowie 18 kwietnia 2000r.

Odznaczona: Medalem Zwycięstwa i Wolności (1945), Medalem za Odrę, Nysę, Bałtyk (1973), Odznaką Grunwaldzką (1973), Medalem za udział w Walkach o Berlin (1974), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1975), Srebrną Odznaką za Pracę Społeczną dla m. Krakowa (1973) oraz innymi odznaczeniami resortu Służby Zdrowia.

..... APAK – sygn. 805/WSK: Krystyna Wojtowicz – wywiad z G. Szumlicz z czerwca 1999r.; Dokumenty w zbiorach rodzinnych Czesława Szumlicza;

Opracowała: Krystyna Wojtowicz, 26 luty 2005.





Ld2. 835 / WSK-412

I/3 Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby niotore

Karta informacyjna wypełniona własnoręcznie przez  
Szumierz Genowaf, podpisana z datą 19 XI 1989 r.

Wskazano w j. K.2 s. 1-3





Wzrost 160 cm, 30'

T 80X / WSK

IBN 3/22

K A R T A I N F O R M A C Y J N A

1. Nazwisko i imię..... Szumlińska Genowefa.....
2. Nazwisko rodowe ..... Polskie Szumlińska.....
3. Imiona rodziców ..... Kiejzewska i Adwiga.....
4. Stan cywilny obecny ..... wolna.....
5. Czy powtórnie wychodziła za mąż - kiedy? podać nazwisko męża *nie*  
.....
6. Data i miejsce urodzenia .. 17. III. 1921 r. Kaliszowska.....  
.. pow. Zbaraz. woj. Tarnopolskie. z 1937 zam. w Tarnopolu....
7. Pochodzenie społeczne /chłopskie, robotnicze, inteligenckie/  
.....
8. Miejsce zamieszkania przed 1939 r. *Kaliszowska woj. Tarnopolskie*  
.....
9. Czym zajmowała się przed 1939 r. /nauka, praca/ *prz. domy.*  
.....
10. Obecne miejsce zamieszkania /dokładny adres, ewent. telefon/  
.. *Kraków ul.* ..
11. Wykształcenie .. *średnie*.....
12. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ?  
/wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu -  
charakter pracy/ *po woj. w rep. biał. Szwecja.....*  
*Krasnojarski Kraj Kamski region. osiedla przymajowe.....*  
*udało się wyjechać 14-go II. 1943 r. do miejscowości do Tarnopol*
13. Moja droga do wojska /mobilizacja, zaciąg ochotniczy/  
*zgłosiłam się do Wojska Polskiego w powiat. Zbaraz 1 VI 1944 r.*
14. Data rozpoczęcia służby wojskowej w LWP i data zdemobilizowania  
*1 VII 1944 r. z demobilizacją 14 VI 1946 r.*.....
15. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową  
*szpilona do 26 pułku art. przeciwlotniczy z charakterem sanitariuski*  
*29. II. 1944 r. przeniesiona do 7. Dywizji 2. Armii. Wojska Polskiego*  
*.. w charakterze sanitariuski. 31. 8. 1945. przedzielono do nam.*  
*kamp. san. w Krakowie. Następnie się do 5-go Obrzę. Szpitala Wojsk*
16. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku  
*pracowała jako bufetowa. po zdobyciu dyplomu pielęgniarstwa.*  
*pracowała w charakterze pielęgniarki 5. Szpital. Wojsk. w Krakowie*



17. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku /szkoły, kursy itp./

*Kursy na francie a szkola pielęgniarek.....*

18. W jakich bitwach brała udział /miejsowość, data, odniesione

*rany, kontuzje, kiedy, gdzie/ w. 01. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

*nie pamiętam. nie pamiętam. 2. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

*odbyły się. w. 01. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

19. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /

*obecnie. stopień. kaprala. obecnie. Lt. sierżant.....*

20. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne Medal za

*Bohaty. Medal za. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

*Medal za. Berlin. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

*1. 1. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

21. Praca po zdemobilizowaniu aż do chwili obecnej / zawód i stano-

*wisko/... pracowała. w. 01. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

*al. zawodowa... pielęgniarka.....*

*.....*

b/ polityczna *nie.....*

*.....*

c/ społeczna *Pracowała. w. 01. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

*... Praca. w. 01. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

22. Przynależność do organizacji politycznych i społecznych

*Pracowała. w. 01. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

23. Obecne źródło utrzymania /emerytura, renta z ogólnego stanu

*zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta wyjątkowa, renta rolna,*

*renta specjalna, renta wdowia /uwzględnić grupy inwalidztwa/*

24. Obecny stan zdrowia na operacji ginekológicznej lewnice

*... nie. w. 01. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

*... i. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

25. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzysta /lecznictwo rejonowe,

*przychodnia MON, przychodnia MSW, przychodnia kombatancka/*

*... jedna. w. 01. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

*... dwa. w. 01. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*

*... drugi. w. 01. 1945. 1. 1. 1945. 1. 1. 1945.*





SZUMLICZ Genowefa



Firma Handlowo-Uslugowa  
„DIADA”  
86-200 Chełmno-Grubno  
Tel. (0-56) 686-28-48